

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyitlítás sora 15 kr.

A községi jegyzők állami segélyezése.

(B.) A községi és körjegyzői egyesület mai közgyűlése önkéntelenül is a hovatovább mind fontosabb érdekű községi-jegyzői intézményre vonja figyelmünket. — A teendők sokasága, a hatáskör aránytalanul terjedelmes volta, a hivatás, melyet mint az állami, törvényhatósági és községi közigazgatás végrehajtója betölt, kell hogy foglalkoztassa nem csak őket, kik a reájuk sulyosodó terhek alatt görnyednek, hanem első sorban azokat, kik e terheket nem csak reájuk rakták, hanem sulyosították is.

A közigazgatáshoz fűzött igények növekedésével természetesen szaporodnak a jegyzők teendői is. De amíg az intézkedéseknek egész áradata omlik a közigazgatás felsőbb hatalmasaitól, míg a jelentések és statisztikai kimutatások tömege óriási méretekben gyarapodik, sokszor csak a pusztá kíváncsiság kielégítésére szolgálva, — addig a végrehajtás valódi közegei alig tudják úgy beosztani teendőiket, hogy az állam s a megye rendeleteit pontosan teljesítsék s községeik lakosságának ezernyi baját, dolgát kellőleg igazhassák.

A közigazgatási s részben a jogtudományi ismeretekben oly gyakorlati jártassággal kell a községi jegyzőknek birnia, minőt alig találunk sok jogvégezett egyénnél, a mit különben csak hosszú tapasztalatok árán lehet megszerezni. — Ő a néptanácsadója, és valóban sok függ képességeitől, jóindulatától, hajlamaitól és erélyétől. Értelmes és erélyes közreműködésével fejlődésnek indulhat a község, a község, gyarapodásra kelhet a jólét, — s viszont: rossz indulata s képtelensége folytán a butaság köde foghatja el a sziveket és elméket, hanyatlásnak eredhet a vagyoni képesség.

S mindezen tehetségnek, szorgalomnak erejét ki veszi leginkább igénybe? Az állam! — Ki ad mindezekért legkevesebbet, ugyszólván semmit?

Az állam! — Az adó, a katonaság ügyei roppant számot tesznek; az állam érdekében és javára intéztetik mindez, — méltányos tehát és igazságos, hogy járuljon az állam is megfelelő mérvben azok javadalmazásához, kik ellátásukat legnagyobb részben keservesen fizetett rovatokból nyerhetik meg.

Végig tekintve egy község költségvetését, avagy zárszámadásait, úgy találjuk, hogy a rovatal legnagyobb része a községi előjáróság fizetésére megy fel. De hogy gondolhat egy megyéknbeli falu lakossága arra, hogy valami egyébre is menjen kiadást tenni, mint előjárósága fizetésére! Jó közutak, rendezett utcák, terek, kövezett vízvezető árkok, faültetvények, melyek a kopár dombokat borítva hasznul és diszít szolgáljanak, faiskolák, — s a község annyira emelő eszközei — mind hiányoznak többnyire a költségvetésből, mely 30 — 60 százalék rovattal sújtja a szegény birtokost s a nehéz munkára szorult földmivest; hogyan volna lehetséges ily esetben még több kiadás?! És ugyan mit nyer a község ezen áldozatai fejében? A törvényhatóság még csak teszen valamit, lassanként pl. kiépíti az utakat; de az állam csakugyan többel járulhatna saját érdekében a községek terheinek könnyítéséhez s ezt legméltányosabban a községi jegyzők javadalmazása egyrészének fedezésében látjuk alkalmazhatónak. Mert ugyan miként lehet nyugodtan nyugodtan a kibővített munka teljesítésének buzgalmától eltelve fáradozni kötelességeink teljesítésében, ha a fizetés pontatlanul gyűl, nagyrésze hátralékban marad s legnagyobb részt csak folytonos kérréssel vagy éppen exekutívul lehet felhajtani?! — Igy eshetik meg, hogy a nyomorúság reá viszi egyiket-másikat a községnek elköltéséhez, jövedelmet hozó másnemű foglalkozások üzéséhez s ebből kifolyólag kötelességei elhanyagolásához.

Biztosítani kell azon jegyzők állását, kiknek javadalmazását községük a rovatal útján és csak

a legnagyobb bajjal képes fedezni. E biztosítást legelső sorban az állam van hivatva megadni — és habár e biztosításra szükséges évi javadalmazás megközelítene az egy millió forintot, úgy hiszünk, hogy könnyen találhatunk az állami budgetben számos elmaradható, vagy kisebb mérvre szállítható tételt, melynek kihagyásával a bilance könnyen helyreállítható lenne. — A valódi hasznot mégis csak az állam nyerné ügyeinek jobb és gyorsabb elintézése folytán, jegyzőink pedig a rendes jövedelem folytán nem csak jobban teljesítenék kötelességeiket, hanem jövőjüket is könnyebben biztosíthatnák a rég tervezett nyugdíj-alap létesítésével.

A küszöbön lévő magyar titkos-rendőrség szervezéséhez.

— Közli: K. F. —

III.

a) Eljárás önkényes feljelentéseknél vagy önvádaskodásnál. Az ily feljelentéseknél a legnagyobb tappintattal kell eljárni és nemcsak a feljelentő személyét, hanem azon indokokat is különös vizsgálódás tárgyává kell tenni, a melyek az ily természetű feljelentésekre alapul szolgálhattak. Előfordul ugyanis, hogy egyes betegekedő emberek oly bűnök elkövetésével vádolják önmagukat, a melyeket soha el nem követtek. De megtörténik az is, hogy nemesak betegkedélyű, hanem józan eszű emberek is vádolják magukat valóban véghezvitelt büntetett elkövetésével, melyek előbb kipuhathatók nem voltak és teszik ezt legtöbbször azért, hogy az éhség vagy nyomortól, ha mindjárt szabadságuk elvesztése árán is, meneküljenek s legalább hajlékkal és étellel bírjanak. Viszont azonban nem egyszer fordul elő az is, hogy valóságos büntetettek kisebb büntény elkövetésével vádolják önmagukat, mint a mily büntényt valóban elkövettek és teszik ezt azon okból, hogy nyilatkozataik őszintesége iránt önvádaskodásuk által bizalmat kelte, az általuk valóban elkövetett nagyobb büntény miatt történendő kérdőre vonatásuk esetén, e részbeni tagadásuk hitelt érdemlőnek látszassék.

Előfordul p. o. hogy egy gonosztevő, a ki egy házat felgyújtott, a tett helyéről való menekülés közben észrevételt, még mielőtt ellene a bűnvádi feljelentés megté-

zőnség kedvence. M helyét ő föltűnik a láthatáron, mosolyogni kezd a közönség, s mosolyog mindaddig, míg le-tűnik a láthatárról. Kedélyes, kedves kis családi történet-kéket szokott elbeszélni s a publikum, kivált a hölgypubli-kum, háláját jókedvű nevetésben fizeti meg a szerzőnek.

Végül Kiss József olvas fel verseket. Olvasása nyug-tott kántori, mintha épen arra számítana, hogy a közönség elálmosodjék. A milyen jó költő ő, olyan rossz felolvasó.

Noémi! Noémi! hangzik ajkairól éles hangon, mely tördőfésként nyomul az emberek szívébe. Noémi! Noémi! Ez a Noémi tudniillik szívének imádotja, ki semmi áron sem akarja a költő sóhajait meghallgatni.

Mikor a gyűlésnek vége szakadt, a teremben két fiatal ember megállt.

No barátom, hogy tetszik a Kiss József verse?

Remek, valóban remek! csak ne olvasna oly unalmasan. Ha más valaki által olvastatta volna fel, bámulatos hatást idézett volna elő.

— S hol fog a költemény megjelenni?

— Hihetőleg a „Gondúzó”-ben.

— Micsoda lap az a „Gondúzó”?

— Hát még nem is tudod? Székely Aladár nagy-hírű kiadó indította meg s a leghíresebb írók munkatársai. Mikszáth. P. Szathmáry Károly, Kazár Emil belő dolgoznak.

— Ugy? No akkor előfizetek rája.

A gyűlés véget ért, haza megy a közönség, kiürültek a termek s csak a szolgálak futkosnak fel s alá a padok közt.

Közelebb többit!

Palágyi Lajos.

TÁRCZA.

Fővárosi tárczalevél.

(Az őszi szezon. — A Kisfaludy-társaság. — A Petőfi-társaság. — Kiss József. — A „Gondúzó.”)

Benne vagyunk már az őszi szezonban. Az írói, politikai és színházi körök már összegyűltek a fővárosban. A színházi előadások, felolvasások és jótékony célú táncvígalmak már megkezdődtek. Mulat a világ. A vidéken szüretelnek, a fővárosban mulatnak. Dinom-dánom járja széles e hazában.

A Petőfi, Kisfaludy, történelmi- és egyéb társaságok is megnyitottak. A kíváncsi hölgyközönség, s a még kíváncsi ifjuság seregestül tódul a felolvasásokhoz. A zsufolásig teli akadémiai teremben síri esend uralkodik. Feszült várakozásban áll a közönség s néz az elnöki asztalra. A nagyságos elnök s a tisztelt tagok pedig a tanácskozási teremben diskurálnak, vitatkoznak. Gyulay Pál épen ifj. Ábrányi Kornéllal beszél. A nagy kritikus erős hangja kihallatszik az ülésterembe is. Nagyban vitatkozik valami könyv fölött, melyet a Franklin-társulat kiadott. Ábrányi pedig csak nézi, nézi az előtte álló kis embert s nem szól semmit.

Egy ablakmélyedésben Vadnay és Bartók beszélgetnek kedélyesen. Beszédmodorukból, bizalmas hangjukból kilátszik a szoros baráti viszony. Szász Károly is oda lép közéjük és kezét szorít Bartókkal:

— Olvastam a kín-rím szótárt. Nagyon zseniális, csak folytassa barátom.

Bartók firkésze Szász Károly szeme közé néz.

— Hát csakugyan tetszett, püspök úr?

— Felséges! dicsérem nemes buzgalmát, melyekkel a kín-rím fekélyt kiirtani iparkodik.

— Köszönöm dicséretét! s ha úgy tetszik ama szótár, kérem dolgozzék belé, legyen munkatársra.

— Oh szívesen! beküldöm Bartók urnak műfordításaimat, csak válogasson belőlük.

Ilyen és hasonló beszélgetések folynak az előteremben, de Gyulay megunja a beszélgetést s belép a gyűlésterembe. Utána a tisztelt Kisfaludytárk. Gyulay leül az elnöki székre s ekkép kezdi beszédét:

— Tisztelt Gyülekezet!

Hát a Petőfi-társaság, majdhogy megfellekedtem róla. Itt már nem uralkodik az a feszes, nagyúri magatartás.

Az elnök fesztelenebb, a tagok leereszkedőbbek, úgy hogy az egész gyűlés a családiasság jellegét viseli magán.

Komócsy az elnök, komoly férfias hangon megnyitja a gyűlést s Szana Tamás lép a felolvasó asztalhoz. Felolvasása egyhangú és kissé unalmas. A publikum ásítogni kezd. A tagok körülnéznek, ha nem találják-e valami szép hölgyet a közönségben. De fájdalom nagyon keveset találak. Lemondóan visszadőlnek székeikbe és nézegetik a fali festményeket. Szana Tamás meg tovább olvas. A közönség kevésbé türelmes része lassan-lassan hátrál az ajtó felé hogy kimeneküljön, de im vége szakad az olvasásnak s Komócsy szaval el egy költeményt. Szavalása tiszta és hangzatos, úgy hogy a már-már szökni készülő publikum visszahanyatlik székébe. Végén frenetikus tapsvihar tör ki. Ábrányi Emil költeményét tapsolta meg a közönség. Meg is érdemelte.

Az ülés következő felolvasója Balázs Sándor, a kö-

tetett volna, az illető bíróságnál önként jelentkezett és hogy az ellene irányuló bizonyítékot megerősítse, a bíróságnál azt adta fel, miszerint ő közvetlen a tűz kitörésekor a meggyult házból fát lopott. Később a gonosztevő midőn látta, hogy nem menekülhet, bevallotta, hogy a falopást azért adta fel és azért jelentkezett önként, mert ez által a gyújtogatás vádját magáról elhárítani remélte.

d) Eljárás büntetendő események megfigyelésénél A bűnügyi előnyomozási eljárásra sokkal biztosabb alapú szolgáltnak a közvetlen megfigyelés, mint az egyes feljelentések és magán panaszok.

A megfigyelés rendszeresen nagyobb forgalom helyeken vásárokon, csődüléseknél stb. egyik legfőbb ténykedését képezi az ügyes rendőrnek, mert csak is ily módon nyílik alkalma gyanus egyéneket folytonosan szemmel tartani, jogellenes eseményeket gyorsan észrevenni és különösen a vásártolvajokat és zsebmetszőket tetten érni. Az ily megfigyelések természetesen emelkedettebb pontokról kell hogy eszközöltessenek, a honnan teljes kilátás van minden irányban. Ha azon eset áll bé ilyen alkalommal, hogy valamely ember testi épsége vagy élete forog veszélyben, a figyelő állásban lévő rendőr első teendője röktön közbelepnie és a bűnös esemény elkövetését lehetetlenné tenni; ellenben ha nagyobb veszély lehetősége ki van zárva, azon esetben nem szükség röktön fellépnie, hanem megvárhatja, míg a gonosztevő kísérletet tesz, mihelyt azonban ez megtörtént, a legnagyobb elővigyázattal és gyors elhatározással közbe kell lépnie. A jó rendőr, ki kellő nyugodtsággal és hideg vérrrel bír, mindig elfogja találni azon időpontot, a melyben ily körülmények közt fel kell lépnie.

Minden ily megfigyelés alkalmával óvatosan körül kell a feltűnésnek még látszatát is. A megfigyeltekre csupán áttűtő pillantásokat kell vetnie, a legnagyobb közömbösséget szemlélve, mintha a körülötte történő dolgok legkevesebé sem érdekelnék. Különösen pedig ha azt tapasztalná, hogy ő is figyelteik egyik-másik gazember részéről, még fokozottabb önmérsékletet és közömbösséget kell hogy tanúsítson.

Ha több rendőrnek kell különböző pontokon szabad térről avagy rejtek helyekről megfigyeléseket eszközölni, egymásközt már megelőzőleg bizonyos jelek, jelzések állapítandók meg, hogy ekként minden pillanatban veszélyesebb vállalatoknál együttesen léphessenek fel és egymást teljes erővel támogathassák. Ha zárt helyiségek felnyitásának szüksége forog fenn, pld. ha a rendőrség bankjegy hamisítókát akar meglepni, tetten érni, avagy oly helyekre akar behatolni, a hol bűneszközök vannak elrejtve, ily esetekben egyedül legezészerűbb záróeszközöket, tolvajkulcsokat használni, melyek segítségével gyorsan és sokszor észrevétel nélkül lehet behatolni.

e) Eljárás tetten érés alkalmával. Tetten érés alatt nem csupán az értendő, midőn a büntetett valamely bűntény elkövetésén rajta éretik, hanem értendő ez alatt az is, ha a tettes a büntetendő esemény elkövetése után való menekülése közben fogatik el és pedig oly körülmények közt, hogy a büntetett személye és az elkövetett bűntény közti összefüggés kétségtelennek tűnik fel. Ily esetekben a büntetett előzetes letartóztatására, nemcsak a rendőr közegek, hanem mások is jogosítva vannak.

A bünbizonyítékok biztosításáról tetten érés esetében sem szabad megfeledkezni; ez okból a bűnesemény tényálladékat azonnal és ott a helyszínen kell már megállapítani. A helyszínen jelenlévők mint közvetlen szem, vagy fültanúk kikérdezendők, a büntetettel nyomban szembevitendők s nevük és lakásuk pontosan feljegyzendő. A feltalált bűnjegyek kézhez veendőek és biztonságba helyezendőek. Továbbá a büntetett a sártett felekkel is szembevitendő, a bűnesemény tárgyai pedig a büntetettel is megsemmisítendőek, hogy ekként az aron kényeszerítve legyen a tett elkövetését beismerni.

f) Eljárás a bünbizonyítékok biztosításánál. Bármely bűntény követett el, az eljáró rendőr közegek tartozik a legalaposabb szemlét fogantatni a helyszínen, mert egyfelől ismeretlen bűntettek kiderítésénél a további nyomozások ezt feltétlenül igénylik, másrészt a helyszíni szemlénél tett észleletek a bíróság további eljárására nézve igen nagy értékkel bírnak és ebből vizsgálatait igen megkönnyítik.

A szemle fogantatása alkalmával nem kell megengedni, hogy idegen, avatlan egyének is legyenek a helyszínen, mert ezek a látottakat rendszeren kifecsegek, minek következtében a gyanúsított tettesek is tudomást szerezhetnek s magukat jó előre igyekeznek megmenteni, esetleg a még birtokukban található bűnjegyeken is tulajdoni. A gyanúsított tettes csupán azon esetben hívandó meg a szemléhez, ha az ő felvilágosítása nélkül a „tény helye és ideje” közti összefüggés kipuhatolható nem lenne; azonban a gyanúsítottéhoz ez esetben is csupán kérdések intézendők és azok is oly módon, nehogy azok által a szemle eredményéről tudomást szerezhessen. Gondoskodni kell különösen talált hullakünn arról, hogy az senki által a helyszínről el ne távolíttassék és az azon helyzetben változatlanul meghagyassék a körülé lévő tárgyakkal együtt, mint a melyben feltalálattott; egyszóval a létező állapot változatlanul fentartassék mindaddig, míg a vizsgálóbíró

vagy kir. ügyésznek valamely tagja, az előzetesen tett jelentés folytán a helyszínen meg nem jelenik.

A bünbizonyítékok biztosítása alkalmával legezészerűbb aljárás mód, ha először a tárgyi tényálladéokra vonatkozó adatok szemlétetnek meg és állítatnak össze és csak azután ha ez megtörtént eszközöltetik az alanyi tényálladék megállapítása.

(Folytatás köv.)

LEVELEZÉS.

Maros-Ujvár, 1884. okt. 7.

Községünkben e hó elején csinosan berendezett olvasó-kör nyílt meg. Járja a tarok, meg a politizálás — csendesen és jóízűen, mint ez már nálunk szokásban van.

Október 2-ikán műkedvelőink a nyári szinkörtől ez időszert elbucszotak. „Végén csattan az orstól!” — tartja a közmondás. Lelkesedéssel és szép sikerrel fénylő előadásait sorát a „Falu rosszá”-val zárták be. A darab nehézségével derekasan megküzdöttek; még mikroszkoppal sem láttunk, mi a kezdők játékát feszélyezte volna, annyira otthon voltak a színpadon.

Pásztor Gyula olyan Gonosz Pistát, Vlád Gizella Finom Rózi személyesítésével olyan „helyre menyecskét” mutattak be, milyent csak az elsőrendű színpadokon láthatni. Finom Rózi hangja tiszta és kellemes volt. A forte-piano részleteket szépen megtartotta. Megérdemelte egy színészi képezdét. Péterfi Mari (Feledi Boris), Bogdánfi Katinka (Báti Teresi), Csizsár Árpád (Göndör S.) szintén kiténtek szerepeikben. Mindnyájukon meglátszott a tanulmányozás. Boér Jani jó és szorgalmas színész. Ez alkalommal — mint maga is őszintén bevallá — nem természetéhez tartozó szerepkörbe kényszeríték Feledi Gáspárral. Bogdánfi Irma ügyesen maszkírozott Gonoszné, Marzári Mari, Pétersberger Janka, Böszörményi Ida gyilkos szemű, szapora száju és élénk mozgású falusi menyecskék voltak. Pap Laci (a „Makk-hetes” koresmárosa) megmutatta, hogy kis szereppel is lehet tapsokat aratni. Vincze Jánosról és Pap Mártonról még keresztlevélük is alig hitette volna el, hogy nem cigánynak születtek.

A közönség jól kiérdemelt tapsai, virágosokrai mellett — melyeknek egyikével egy négy szemű lovag szinte főbe ütött — fogadják e helyen is a kör tagjai elismerésüket fáradságukért, köszönetüket az élvezetes estékért, hálánkat a jótékony célra iránti lelkesedéseikért . . .

Kár, hogy hivatkozva a hűvös estékre, többet nem játszanak! Mi szívesen megvárnánk még egyszer, csak láthassuk Thália ezen kedves gyermekeit.

A táncmulatság szépen sikerült — porban és borban egyaránt. A lámpák „győr” világánál számszorta sűrűbben, lángolóbban világítottak a szempárok — Nagyon ohajtanók, hogy az „Intézkedő” nagytermében a téli időnyre is egy berendezett színpad lenne. Pénzben, időtöltésben egyaránt kifizetné magát . . . Beszéljünk a Tanácsos urral!

Apró Tanácsos! — Folyó hó 3-án, Ferencz ünnepet megelőző napon, ő méltóságához a helyi főbányahivatal, számosztály, lelkési és tanítói kar s a számos tisztviselő hosszú sora vonult be Blaska Ubáld segédfonók vezetésével, ki szívélyes szavakkal üdvözölte névnapján azon férfit, ki közel 40 éve áll a közügy fáradhatlan szolgálatában s erényei által igaz becsülésünket oly kiválóan vívta ki. — Ez alkalommal nyújtotta át az ünnepelt életnagyságu mellképét Gáspár, nem rég körünkbe érkezett derék fiatal bányagyakornak, ki e képet oly hűen és akkora tökélyvel rajzolta, hogy a minden oldalról jött elismerést, a művész nevet teljesen kiérdemli. — A tisztelő serge nemcsak a kedélyes asztaltársaság lett, hol Fülel Szántó Lajos lelkész a következő üdvözlő költeményt szavalta el:

Munkálni int korunk szava!
Az alkotás terére hív,
Helyén a tepedésnek im
Szeretve küzd az éz, a sziv . . .
S hol egykor fegyverek között
Keresetek üdvöt nemzetek:
A föld felett és föld alatt
Aldásos kincsek termenek . . .

Munkás kezek kirajzanak
Az iskoláknak ajtaján,
Ipar, művészet fon babért
A szorgalomnak homlokán.
Mesgék között aranykalász,
Bányák ölen a só, ezüst,
A gépeknek porlyával
Döbörg kázan, döbörg az üst . . .

Mely tégedet hozott s nevelt:
Korunk, a munka százada.
Munkára hívó szelleme
Csontod s velődben áthata . . .
Maholnap negyven éve már
Munkálsz a bányák vészolén,
E hon javára pénzerőt
Teremt kezed a rom kövén . . .

Maholnap negyven éve már!
S te állsz, miként egy ifju hős;
Habár a bű is oszta részt
Megedzett lelked ép, erős . . .
Habár a rágalom kezén
Patant feléd a durva vád,
Erényeidnek fénye közt
Királyi kegy mosolyga rád.*)

*) 1882. év ápril havában a Ferencz József-lovagrend kereszt-jével decoráltott.

Hol annyi üdvös alkotás
Varázsűtőre létrejött:
A hosszú századok során
Ujvár beszéli tetterd . . .
Nevedre itt ma fény mosolyg
Mig egy igaz szívet talál,
Neved örökre élni fog
S áldás gyanánt az ajkra száll . . .

Sokáig élj szeretteid
S hazámnak édes karjain!
Lelked ne bánssa semmi bú
Az élethalony napjain . . .
Nagy lelke a bizalom.
Munkálsz mig Isten éltet ad,
Szeress, miként szeret szívünk,
S az ég kegyelme szálljon rád . . .!

A kedves háziasszony, a szép házi leány is csinosan lettek egyesek által köszöntve.

Lelkemből kívánom itt, nyilvánosan is, hogy Juchó Ferencz bányatanácsos urat a bányászati s főleg Maros-Ujvár folytonos felvirágzására, mindnyájunk öröme kedves övével együtt Isten sokáig tartsa meg!

Vive diu felix! — Bonum certamen certet usque ad finem!

Üdvözlő Zandirham.

Abrudbánya, 1884. okt. 8.

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Közérdek”-ben Abrudbányáról, különösen a múlt hónap elején megejtett tisztújítást és az azt megelőző képviselői szervezkedést illetőleg oly kevés tudósítás jelent meg, mintha Abrudbánya egy egészen más és nem azon megye kebelében feküdnék, melynek a „Közérdek” egyedüli közlönye.

Pedig rég az ideje, hogy városunkban a képviselői tagoknak a törvény értelmében kiegészítése és a tisztújítás akkora port fel nem vert, mint a jelenlegi; annyira, hogy a kik szellemi táplálékokat egyedül a kolozsvári „Ellenzék”-ből merítik s a kik abban több mint két hónapja csak nem minden másod, harmadnap olvasnak egy-egy Abrudbányai levelet, most „Bányarém”, majd „Több választó”, majd „Egy választó” s közelebb „Aranyásó”-álmenek alatt, lehetetlen azon meggyőződésre jutniok, hogy itt valóságos ázsiai állapotok vannak, hol a köteleesség nem teljesítés, a törvénytelenések és visszaélések minden napi dolgok s emellett egy pár zaarnok kéz annyira beigázva tartja a polgárságot, hogy egy jogvégett, munkás, fedhetetlen előéletű s hozzá még sok gyermekű családpát, ki az éhséggel küzdök, bár mindannyian akarták volna, még sem voltak képesek a városi tisztviselők közé beválasztani.

Engedje meg t. szerkesztőség, hogy e becses lapok olvasó közönségével ismertessük meg röviden azon kútforrást, a honnan mind ezen hírek fakadtak, s akkor azt hiszem, hogy felesleges lesz még csak állítani is, hogy az „Ellenzék”-ben városunk jó hire ellen intézett rendszeres támadások, csak rossz akaratu rágalmak és légből kapott hamis kohlománnyok.

Előre bocsátjuk, hogy a „Bányarém”, „Több választó polgár”, „Egy választó”, „Tudósító”, „Aranyásó”, valamint védenczünk az a szegény éh halállal küzdő öt tagu családapa, egy és ugyanazon személy, mert miként a madarat a tolláról, úgy lehet ezeket megismerni irányukról és rokonszenyükről azon családapa iránt, a ki mindannyiokat létre hozta, életet adva annyi szörnyű szülőtnék.

De lássuk hát, ki az a családapa, ki a maga érdekében szárnyra bocsátotta fentebb jelzett szülőteit, hogy két hónapon át végig sirják az „Ellenzék” hasábjait, részvétre hívta fel a t. olvasókat e szegény tildözött mártýrral szemben.

Igen helyesen és az igazságnak megfelelően jellemezte volt ő „Bányarémiségét” — ez a leggyakrabban használt álneve — G. Képes Ferencz a „Kolozsvári Közlöny”-ben, a hol megírta, hogy van Abrudbányán egy volt kir. járásbírósi aljegyző, a kit derék, feddhetetlen magaviseletért hivatalából megugrasztottak, vulgó elesaptak; neve! Nevét nem akarjuk nyíltan kiírni családja iránti tekintetből; mert hidje el t. olvasó közönség, hogy ő maga nem érdemes reá; neveztük őt tehát, mint a ki ugy is kéjeleg a nevek elferdítésében „Donjuan O. Alfrédnak.”

Ez az Alfréd ur feladási mániában szenved, addig adogatta fel hivatal társait, míg saját magának szakadt nyaka; azóta itt teng, leng városunkban folytatva előbbi nemes mesterségét a hamis feladásokat, már pedig ide sem születési, sem polgári jog nem köti s minden e város iránti érdemei piszkos irataiban s egy pár ifju elrontásában, megmételyezésében nyilvánulnak.

És már egy oly ember, a kit hivatalából viselt dolgaiért itéletesen elmozdítottak s a ki ezen kívül még bünvádi kereset alatt áll, sőt első fokulag a kir. törvényszék által már fogság és pénzbüntetésre el is ítéltetett, mer egy egész várost meghurcolni becsületében! Csodálatos, de mégis kimagarázható, a mennyiben ezt csak oly egyén teheti, a ki mindent, állást, becsületet elveszített s többé nincs mit elvesztenie. És t. olvasók egy ily ember akart a városi tisztviselők dízes sorába bejutni, hogy azt is megmételyezze. De hála a gondviábelésnek s a polgárság mély belátásának, a legnagyobb pressio és feutyegötözés útján sem tudott tiz illetékes ajánlót összehozni s most még

jobban dult volna, hogy esik belé, kü szeret alkalmat igy szól, hol lasztható s ajánlót összehozzen s-fust

Az ázsiai

Szen mindenek a fentartását

A tes a ki rendes

alaptalan ag mennyiségű

esetre sem

azt, a mi g hus és kolt

leg kisülve

ségű kenyér

károsak s g

lőben is t

pen veszély

linka, vala

emésztő gő

Gond

fekvés előtt

hűlést. Ez

ben létre.

idő viszont

altest atáza

flanel-inge

Nyári

szabadban

Lehet

lelem, kime

gázsa. A k

minden erő

rúlni kell.

Oly e

koznak, vag

vés eczettel

szerekkel is

jobban dul, ful, mint a ki vesztét érzi, pedig tudhatta volna, hogy a ki másnak vermet ás, előbb-utóbb maga esik belé, különben azok a s-sok, melyeket másokra annyira szeret alkalmazni, reá leginkább illenek, mert azok egyike így szól, hogy a ki bűnvádi kereset alatt áll az nem választható s így még azon esetben is, ha sikerült volna tiz ajánlót összehozni, nem lett volna megválasztható, mert ezen s-fust akkor lett volna ki a fejére olvassa.

Igazmondó.

Az ázsiai cholera népszerű ismertetése és óvszabályai.

(Vége.)

Személyes óveljárás. A személyes óveljárás mindenek előtt a testi egészség és kedélynyugalom kellő fentartását követeli.

A testi egészség fentartása czéljából ajánlatos, hogy a ki reudes és elégséges táplálkozáshoz van szokva, azt alaptalan aggodalommal ne változtassa meg; — nagyobb mennyiségű bor ivása, kivált ahhoz szokatlanoknál, semmi esetre sem hasznos, sokszor ártalmas. Kerülni kell mind azt, a mi gyomorromlást okozhat; kövér ételek, romlott hús és kolbászfélék; halak csak friss állapotban és kellőleg kiszívva vagy főzve használtassanak ételül, rossz minőségű kenyér, gombák, éretlen gyümölcsök egyáltalában károsak s gyümölcsöt, ha fertőzött vidékekről származik, különben is tanácsos csak lehámozás után enni; hasonlóképen veszélyes savanyu, kiforratlan bor vagy sör, sok pálinka, valamint oly viznek ivása, mely csatornák vagy emésztő gödrök közelében létező kutakból származik.

Gondosan kerülni kell a gyomornak, kivált este, lefekvés előtti megterhelését. Kerülni kell minden megbűlést. Ez kivált előzetes felhevülés után legkönnyebben létre. A ruházat okszerű legyen, hogy a testet az idő viszonyosságai ellen megvédi, különösen a lábak és altest átázását kell kerülni. Áthűlések ellen czélszerű oly flanel-íngeket hordani, melyek az altestet is befedik.

Nyári meleg napok után következő hűs éjszeleken a szabadban pusztá földön hálni nem tanácsos.

Lehetőleg tartózkodni kell attól, hogy töprenkedő félelem, kimerítő munka, éjjelzés a test erejét el ne csigázza. A kedély nyugalmának fentartása szempontjából minden erősebb vagy tartós felindulást lehetőségig kerülni kell.

Oly egyének, kik cholerabetegség ápolásával foglalkoznak, vagy körülöttük időznek, szájukat tiszta vagy kevéssé eczettel vegyített vízzel, kezeit pedig fertőtlenítő szerekkel ismételve mossák, különösen étkezés előtt. Oly szobákban, melyekben cholerabetegség fekszenek, enni nem tanácsos.

Cholerajárványok idején a legkisebb emésztési zavarra vagy étvágycsökkenésre is figyelmet kell fordítani, de legfőképp gyakori belkorgástól kísért bő székürülésre és tán hasmenésre.

A cholera-roham a legtöbb esetben alattomos, mert fájdalomtalan hasmenéssel kezdődik, u. n. intő hasmenés. Melyre néhány óra múlva, de néha napok múlva következik be a cholera-roham, ha csak annak bekövetkezése meg nem akadályoztatik.

A megakadályozás czéljából, a hol orvosról rendelkezhetni, ne mulassza el senki annak, vagy hol ez nincs, más hatóságilag kijelölt megbízottnak segítségét haladéknélkül saját érdekében igénybe venni.

A hasmenésben szenvedő betegnek czélszerű ágyban fektetni, leveles kivül minden ételtől tartózkodni.

Ha a hasmenés bő, a beteg magát gyengültni érzi, akkor czélszerű őt melegített ágyba fektetni, jól befedni és egy-két csésze meleg szikfű (chamilla), méhfű (melissa), borsmenta (mentha piperita), vagy gyalogfenyő boggyóból készült forrázatot, theát itatni, addig is, mig orvos érkezik.

A cholera-roham kitörését jelzi émelygés, hányás, erős szomjúságnak, a végtagok hidegülésének fellépte.

A kifejelett cholera-rohamban a bőr békahideg, ólomszínű, a hasmenés és hányás igen bő, színtelen, zavaros, mint a rizskása-főzet; görcsök lépnek fel leggyakrabban a láb-íkrákban; a hang elgyengül és rekedtség áll be; a vizellet megszünik. A cholera-nak ezen korjeléi könnyen felismerhetők; de nem minden esetben lépnek fel egyszerre.

Az ilyen betegeknek a theába egy-két kávéskanálnyi rum vagy pálinkát czélszerű adni; a bő hasmenés ellen jeges borogatást a hasra rakni; hányás ellen nyeljen jégdarabkákat, igyék kortyonként friss vizet és közben néha egy fél csésze meleg fekete kávé. A hidegűlő végtagok melegített ruhákba takartassanak és melljök meleg téglák vagy forró vízzel telt palackok rakassanak. Mindezen eljárások folytassanak, mig orvosi segély érkezik.

Érős és kivált ismeretlen szerkezetű gyógyszereket, melyeknek sok helyen áruba bocsájtatnak, orvosi utasítás nélkül használni káros lehet.

Ellenőzés. Az elősorolt óvintézkedések csak úgy vezetnek sikerre, ha annak idején egytől egyig teljesítetnek. A közös veszedelem elhárítása kölcsönös örködést és közös érdeklődést követel. Mivégből szükséges, hogy

községenként járványbizottságok alakuljanak, melyeknek feladata a közrendre és tisztaságra, a fertőtlenítésre, az első esetekre és a betegek ápolására, szóval előírt szabályok megtartására felügyelni; mert itt egyesek mulasztása az egész községen boszulja meg magát. E végből czélszerű, ha a község a kiszemelt tagoknak lakása szerint járványkerületekre osztatik, s minden kerület 25—50 házzal 2—3 tagra bízatik, kik naponta személyesen vagy megbízott feladatukat ismerő egyének által megvizsgálják, illetőleg megvizsgáltatják a lakásokat, azok környékét, a lakók egészségi állapota iránt tudakozódnak, a féltékenket bátorítják, a hanyagokat teendőikre figyelmeztetik, előforduló esetekben, mig orvos jönne, a szükséges gyógyeljárásokat intézik, meghatározott összejöveteleikben a tapasztaltakról jelentést tesznek s a felsőbb hatóságok rendeleteit, a helyi viszonyokhoz mérten teljesítetik és így a lakosságot önvédelemre ösztönözvén, önmaguk, valamint embertársaik életének s családi boldogságának megmentőivé lesznek.

Alsó-Fehérmege

legtöbb adótfizető megyei bizottsági tagoknak összeállított névjegyzéke 1885-ik évre.

Lónhart Ferenc 17.675 frt 36 kr. Dr. Váncsa János 5817 frt. Kovrig Tivadar 3446 frt 10 kr. Gr. Teleky Károly 2627 frt 56 kr. Br. Bánfy Jenő 2423 frt 33 kr. Glück Mór 2350 frt. Br. Kemény László 1968 frt 90 kr. Gr. Teleky Gusztáv 1889 frt 92 kr. Bürger Márton 1813 frt 16 kr. Gr. Mikes Árpád 1450 frt 88 kr. Jónás Adolf 1300 frt 61 kr. Zeyk József 1178 frt 42 kr. Batta Bertalan 1124 frt. Glück Jakab 1040 frt 68 kr. Vinczenti Nándor 1035 frt 80 kr. Dr. Barcs Ferenc 1012 frt 54 kr. Csató János 685 frt 47 kr. Zeyk Károly 674 frt 81 kr. Pogány György 646 frt 12 kr. Mendel Mózes 637 frt 55 kr. Szalánczy Lőrincz 602 frt 27 kr. Br. Horváth Ödön 589 frt 21 kr. Mendel Simon 575 frt 81 kr. Benedek Simon 563 frt 8 kr. Moldován János 551 frt 16 kr. Pávay V. Elek 547 frt 72 kr. Br. Kemény Endre 532 frt 95 kr. Mendel József 528 frt 89 kr. Barcsay Gábor 521 frt 93 kr. Medgyes Bálint 508 frt 84 kr. Jakab Albert 481 frt 90 kr. Rajnai Ignác 474 frt 56 kr. Kiss Bálint 447 forint 67 kr. Glück Rudolf 436 frt 86 kr. Bánya Károly 402 frt 45 kr. Csávási József 399 frt 38 kr. Simon Pál 395 frt 84 kr. Dobolyi József 395 frt 64 kr. Salamon Dávid 391 frt 15 frt. Kolbaszi Tivadar 389 frt 23 kr. Korbuly Bálint 386 frt 40 kr. Glücksel Reinhardt 384 frt 53 kr. Br. Kemény Győr 382 frt 73 kr. Dr. Boez József 380 frt 88 kr. Br. Kemény Simon 378 frt 45 kr. Mendel Manó 352 frt 96 kr. Zalányi Farkas 351 frt 97 kr. Czirner J. József 351 frt 52 kr. Gyarmathy Sámuel 347 frt 42 kr. Moldován Lajos 346 frt 26 kr. Zeyk Kálmán 344 frt 37 kr. Dáncs Sándor 343 frt 57 kr. Dr. Mőhay Sándor 341 10 kr. Ambrus Sámuel 340 frt 64 kr. Dregán János 340 frt 48¹/₂ kr. Br. Kemény Géza 335 frt 39 kr. Izsekutz János 330 frt 71 kr. Soltész N. János 328 frt 80 kr. Jónász Mihály 327 frt 8 kr. Fröhlich Gyula 327 frt. Dékányi Ernő 326 frt 96 kr. Id. Gáspár János 319 frt 41 kr. Fülöp Sándor 317 frt. Sebesi Ádám 310 frt 85 kr. Imecs Domokos 310 frt 39 kr. Ifj. Gáspár János 300 frt. Kerekes Mihály 298 frt 6 kr. Csató Lajos 295 frt 98 kr. Müller Mihály 291 frt 24 kr. Filip György 384 frt 40 kr. Salmen Frigyes 281 frt 70 kr. Timár Károly 280 frt 48 kr. Zeyk Gábor 278 frt 87 kr. Reiss József 277 frt 69¹/₂ kr. Krisán József 273 frt 86 kr. Deitsch László 271 frt 98 kr. Sándor Miklós 271 frt. Hentes János 270 frt 48 kr. Czirlea János 268 frt 3 kr. Gr. Busse 264 frt 18 kr. Pongrácz Gergely 263 frt 70 kr. Sebesi Ferenc 257 frt 58 kr. Bárbu Miklós 254 frt 81 kr. Szöcs Imre 254 frt 67 kr. Klein Mihály 254 frt 39 kr. Nuszbaum László 251 frt. Hannel József 245 frt 54 kr. Id. Kerekes János 244 frt 10 kr. Elekesiu Gergely 243 frt 66 kr. Beke Antal 242 frt 60 kr. Szöcs Károly 242 frt 10 kr. Zeyk Dániel 239 frt 23kr. Jánk Juon 235 frt 43 kr. Nikola Máthé 234 frt 56 kr. Id. Lőw Károly 234 frt 46 kr. Salamon Simon 233 frt 24 kr. Mangesius Frigyes 231 frt 45 kr. Ebergényi Mózes 230 frt 22 kr. Ifj. Veress Miklós 229 frt 84 kr. Fingerhut Jakab 228 frt 72 kr. Meskó Jakab 227 frt 9 kr. Lobstein Antal 226 frt 50 kr. Prashák Rajmond 226 frt 17 kr. Török Antal 225 frt 50 kr. Veszely Károly 222 frt 40 kr. Joksmann Nándor 220 frt 45 kr. Klein Nánán 218 frt 47 kr. Feiler Farkas 216 frt 48 kr. Sándor Miklós 215 frt 48 kr. Ifj. Jónás Adolf 214 frt 50 kr. Totoján György 213 frt 6 kr. Baruch Jakab 212 frt 9 kr. Teleky József 211 frt 72 kr. Berzeneczy István 210 frt 54 kr. Ifj. Paul Petrj 209 frt 50 kr. Straub János 208 frt 74 kr. Slatkovics Jácint 208 frt 18 kr. Kardos Ignác 207 frt 30 kr. Szőlősi Károly 207 frt 3 kr. Érsekudvari Sándor 206 frt. Zsuka József 205 frt 46¹/₂ kr. Id. Winkler János 203 frt 46 kr. Glück Sámuel 202 frt 5 kr. Csiki Antal 201 42¹/₂ kr. Dr. Magyar Károly 199 frt. 28 kr. Bisztricsány Lajos 197 4 kr. Szilágyi Farkas 192 frt 98 kr. Schek János 191 62 kr. Holzstein Sámuel 190 frt 39 kr. Ajtai János 183 frt 82 kr. Tabakovics János 182 frt 89 kr. Molnár Árpád 178 frt 40 kr. Garda József 175 frt 28 kr. Stricsek János

175 frt 32 kr. Klein Ábrahám 174 frt 20 kr. Ungerpek Miklós 173 frt. Czeglédi János 172 frt 71 kr. Varró Gergely 171 frt 58 kr. Bredeán Stéfán 169 frt 77 kr. Miksa Miklós 167 frt 76¹/₂ kr. Dr. Reiner Zsigmond 167 frt 60 kr. Dr. Nánán Bernáth 165 frt 3 kr. Tóth Miklós 163 frt 76 kr. Szöcs Sándor 161 frt. Fried Ignác 161 frt. Id. Benkő Elek 159 frt 80 kr. Ludvigh János 159 frt 40 kr. Körner József 159 frt 20 kr. Halász Jakab 157 frt 80 kr. Polyovich Sándor 157 frt 53 kr. Kovács Ince 156 frt 94 kr. Bartha Lajos 156 frt 47 kr. Mihelyes Zsigmond 154 frt 9 kr. Bredeán József 153 frt 76 kr. Szegei Máttyás 153 frt 42 kr. Gálfi Miklós 149 frt 19 Imre László 147 frt 23 kr. Pap János 146 frt 48 kr. Maresák Máttyás 144 frt 57 kr. Germann Petru 143 frt 48 kr. Valter Gy. 143 frt 25 kr. Schreiber Jakab 142 frt 9¹/₂ kr. Dr. Boer Jenő 142 frt 36 kr. Sándor János 142 frt 10 kr. Lukács L. 139 frt 2 kr. Lobonez Teodoszin 138 89 kr. Munttyán Juon 137 frt 75 kr. Veress Gábor 137 frt 18 kr. Oroszán László 136 frt 39 kr. Szalánczy István 136 frt. 7 kr. Deutsch Ignác 134 frt 57 kr. Brán Petru 134 frt 28 kr. Ivásku György 133 frt 60 kr. Patitia Rubin 133 frt 50 kr. Sinberger Salamon 132 frt 98 kr. Dániel József 132 frt 78 kr. Csiki Elek 132 frt 29 kr. Deutsch Simon 132 frt 11 kr. Salamon Hermann 130 frt 32 kr. Török Bálint 129 frt 62 kr. Nagy Károly 129 frt 22 kr. Degró Rudolf 126 frt 93 kr. Moldován János 126 frt 49 kr. Valter Ferdinand 125 frt 60 kr. Herepei Károly 125 frt 6 kr. Csia János 124 frt 24 kr. Gráf János 123 frt 86 kr. Pallos Gyula 121 frt 55 kr. — P o t t a g o k Popp Jakab 120 frt 32 kr. Dániel István 119 frt 70 kr. Szini János 116 frt Horváth József 115 frt 98 kr. Fikler János 115 frt 71 kr. Gruber József 115 frt 3 kr. Biró Miklós 113 frt 44 kr. Dr. Brendusán Jakab 112 frt 6 kr. Kovács József 110 frt. Tatar Sándor 107 frt 8 kr. László Adolf 103 frt 51 kr. Eröss István 103 frt 26 kr. Horváth László 102 frt 83 kr. Dr. Molnár János 99 frt. Tordosán Sándor 98 frt 42 kr. Bretter Mőricz 97 frt 97 kr.

VEGYES HIREK.

— A trónörökös pár ó fenségeik folyó hó 10-én Nagy Károlyba utaztak gr. Károlyi István meghívása folytán vadászatra.

— A képviselőház bizottságai megalakultak. Megyénkbeli képviselők közül Lukács Béla, Lukács László, Dárday Sándor a pénzügyi, Zeyk Dániel a kérvényi bizottság tagjai lettek. Lukács László továbbá még osztályozó és a választásirati 21-es bizottságnak is tagja.

— A f. hó 13-ra kitűzött megyei közgyűlés élénk, s tárgyai fontosságánál fogva kiváló érdekesnek ígérkezik. Az állandó választmány által a megyei nyugdíjalap, a községi szabályrendelet, a közmunka és a községi költségvetések ügyében kiküldött bizottságok hosszas tanulmányozás után terjesztették be javaslataikat. Különösen a m. nyugdíjalap érdekében tanusítottak nagy részvétet, a m. tisztviselők f. hó 9-én délután késő estig tartott gyűlésükben.

— Kindermann es. kir. tábornok, gyulafehérvári várparancsnok, mint sajnálattal értesülünk, nyugalomba lép s e hó végén kitűnő műveltségű nejével Bécsbe utazik. A tábornok ur humánus és férfiasan ösztinte modora, szívélyes magatartása általános tiszteletet biztosított megyénkben.

— Dr. Tolnay Lajos marosvásárhelyi ev. ref. lelkész lelkészi állomásáról lemondott. Olvasóink emlékeztetnek, hogy a m.-vásárhelyi ref. egyházközség által egyik lelkészre, dr. Tolnay Lajos ellen indított fegyelmi peres ügye a nagyenyedi egyházmegyei bírósághoz van elbírálás végett átvéve. Tolnay lemondása következtében ezen elszomorító ügy, mely a m.-vásárhelyi egyházközség nyugalmát annyira felzavarta s a hírlapok terén oly szennyes vitára szolgáltatott okot, — olyan állásba jutott, hogy reményleni lehet, miszerint Tolnaynak Maros-Vásárhelyről leendő távozásával az ügy önmagától megoldódik, a perlekedő egyházközség régóta nélkülözött nyugalmát visszanyeri s egy valóban szennyes hírlapi-vitával kevesebb lesz.

— Medvevadászat. A trónörökös ó fenségeik sikeres görényi vadászatai mellett méltó felemlíteni egy kis vadásztársaság eredményét is. Csató János alispán, Kindermann gyulafehérvári várparancsnokkal és Novák Ferenc gyulafehérvári polgármesterrel ugyanis október első napjaiban s szép Hátszeg vidékére rándultak Buda Ádám híres medvevadászhoz. A Retyezát nyugoti oldalán elterülő Dealu mare erdőségben, kitűnően rendezett vadászatnak egy hatalmas maczkó esett áldozatul, melyet Buda Ede pompás lövéssel terített le. A lövés oly erővel hatolt a medve nyakába, hogy a robbanó golyó a nyak izmait, a szívet és a tüdő részeit összeszaggatta, mire a hatalmas állat összerogyott. Bőrért ajándékul az alispán ur nyerte. A társaság, melyhez Pogány Károly orsz. képviselő is csatlakozott, azután Demus vidékén vadásztott kisebb vadakra és szárnyasokra, elég jó eredménnyel.

— Gyászhir. Dézsi Török József okleveles gyógyszerész, városunk szülötte, folyó hó 11-én délelőtt 30 éves korában bevégezte földi életét. Tetemei e hó 13-án délelőtt 10 órakor fognak az alsójárai ref. sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Béke lengjen a korán elköltözöttnek porai felett!

— Nyilvános köszönet. Vasuti osztálymérnök tek. Lenk Lajos, Swábik János állomás-főnök, Székely J. rak-tárnok uraknak, valamint Kovátsik munkavezető, Török váltóór és Szatler J. irodaszolga stb. jó szomszédainak az engem folyó október 1-én, szerdán öste ért tüzeset alkalmából szerezetséltenségbembi áldozatkész részvételért ezennel hálás köszönetet mondok. Nagy-Enyedén, 1884. október 3-án. L á z á r I m r e.

Az építő iparosok téli tanfolyama. Az általam közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, kőművesek, ácsok és kőfaragók számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megnyitni. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végéig tart. E tanfolyamon az illető építő iparosok rendszeres szakkiképzést s annak sikeres bevégezése után végbizonyítványt nyernek. Tanulóik felvételnél a 14-ik életévüket betöltött azon kőműves, ács és kőfaragó segédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. kerület, Bodzafautca 28. sz.) október hó 15-dik napján kezdődnek s e hó végéig tartanak Budapesten.

Legújabb könyvek és zeneművek, kaphatók Wokál János könyvtárusnál Nagy-Enyeden:

- Magyar Király-induló,** szerző Huber Károly, szövegét írta Váradi Antal. Zongorára két kézre. Ára 1 forint.
- Erzsike-esárdás,** zongorára szerző Emmerth H. Ára 1 ft.
- Tavaszi dal,** (dal szöveg nélkül), zongorára szerző Emmerth Henrik. Ára 75 krajczár.
- Gyászdal,** zongorára szerző Emmerth Henrik. Ára 75 kr.
- Szonáta tanulmányok.** A rendszeres zongora oktatás használatára és könnyítésére feldolgozta és újirakással ellátta Erney József. 1 füzet ára 90 kr.
- Szülészeti műtéttan.** Orvosok és orvostan hallgatók számára írta dr. Mann Jakab. Ára 2 ft.
- Száz év egy hazai főiskola életéből.** A pozsonyi kir. akadémiának 1784-től 1884-ig való fennállása alkalmából írta dr. Ortway Tivadar. Ára 2 ft 70 kr.
- Ünnepi beszéd,** a pozsonyi kir. akadémia fennállására tartotta dr. Ekmayer Ágost. Ára 30 kr.
- Egy pesti Don Juon.** Regény, írta Ötvös Adolf. Ára 1.20 ft.
- Statistikai táblák** a föld minden országairól, különös tekintettel Magyarországra és az osztrák-magyar monarchiára Ára 60 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Az enyedi gyümölcsészeti egyesület izlelései.
— 1884. —

- Bardon brugnon.** Izl. jul. 15-én. Termelő Rákosi Bálint Nagy-Enyeden. Ezen francia nevű barackk azonos a vidékünkön elterjedten termelt kitünő mandola barackkkal. Igen csukros, bővéü, zamatos. Kitünő csemege.
 - Piros Nektarin.** Izl. aug. 22. Sas Márton Nagy-Enyed. Ezen moholy nélküli őszi barackk külseje szép sötétpiros, kemény, maghoz tapadó hússal, édes, zamatos, nagy.
 - Piros Nektarin.** Izl. aug. 14. Garda József Nagy-Enyed. Előbbinél kisebb, magvaváló, bővéü, zamatos, édes, jeles.
 - Eng hien herczeg,** őszi barackk. Izl. szept. 11-én. Dr. Magyarai Károly Nagy-Enyeden. Középnagy, magvaváló, napos oldalán szép piros, finom rostos hússal. Nedvdús, kellemes zamatu, ezukros, csersav nélküli. — Kitünő csemege.
 - Busch alma.** Izl. szept. 11. Dr. Magyarai K. Nagy, puha husu, nedvszegény, elég csukros.
 - Ismeretlen körte.** Zeyk József Gombás. Izl. szept. 11-én. Középnagy, finom Isembartra emlékeztető savval, félig olvadó, nedvdús, kitünő.
 - Ószi pergamen körte.** Izl. szept. 13-án. Bihari Zsigmond Kutylva. Nagy roszdás piros gyümölcs, kevés csukor és sav-, bő nedvtartalmu zamat nélküli.
 - Mogherman körte.** Izl. szept. 18. Zeyk József Gombás. Igen ezukros, leves, keményhusu, sav- és zamat nélküli.
 - Clairgeau vajoneza.** Izl. szept. 25-én. Zeyk Károly Nagy-Enyed. Félkiló nagyságu gyönyörű példány lett beküldve. Husa félig olvadó, bővéü, közép ezukortartalommal, kellemes savval izesítve, melyhez kevés csersav is társul. Jeles csemege gyümölcs.
 - General Tottleben.** Izl. szept. 21. Zeyk József Gombás. Nagy, leves, félig olvadó, kevés csukor és sok savval.
- Néhány beküldött faj tulérés által elkárosodott, mivel a küldemények csekély száma miatt a bizottság nem tarthatott ülést külön minden fajért; de ez eset ne tartsa vissza a t. termelő urakat attól, hogy az egyesület küldeményeikkel továbbra is hálára kötelezzék. — Termelésre a 4. és 9. számú fajok különösen ajánlhatók.

A komlóművelés Német- és Csehországban.
(Folytatás)

I. Ültetés. Karózás.
Megjegyezve azt, hogy a sorok és a növények közötti távolság (kivéve a tűzetesen ismertető Hermann-féle rendszert) mindig egyforma, egyuttal az is fel kell említenem, hogy e távolság meghatározása mindig a komló növényi képességétől függ.
A növesre befolyást gyakorol:
a) a komlófaj.
Itt általánosságban elmondhatom, hogy a finomabb

faj komló sohasem mutat akkora növényi hajlamot, mint a durvább minőségű.

Ebből az is következik, hogy a finomabb komlófaj soha sem képes akkora hozamot adni, mint a durvább minőségű. Sőt dr. Pott Emil (a német komlótermelők szövetségének elnöke, lakik Münchenben) határozottan kimondotta, hogy finom termés és nagy hozam össze nem egyeztethető két dolog.

Például egy kimutatást közöl, mely szerint az évi átlag hektáronként:

Bajorországban	5	métermázsá.
Württembergben	12	"
Badenben	8	"
Poroszországban	5-50	"
Elzász-Lotharingiában	8-50	"
Hessenben	6	"
Szászországban	7	"
Oldenburgban	6	"
Csehországban	4-50	"
Stíriában	4	"
Felső-Ausztriában	7.50	"
Galiciában	5	"
Morvaországban	4	"
Angolországban	10	"
Belgiumban	12-50	"
Saaz vidékén	3	"
Spalt vidékén (Bajorország)	3-50	"
Nürnbergi kerületben	4-50	"
Ehingen (Württemberg)	4-50	"
Neutemischel (Posen)	4-50	"
Pfaffenhofeni kerület (Bajorország)	5-50	"

Ezen számokkal bizonyítja, hogy a hol finomabb komló terem, ott kisebb a hozam, s megjegyezve, hogy a bajor hektárgás szerint a finomabb serfözésnél csak a leg-gondosabb választás mellett felhasználható, kevésbbé finom angol és bolga komló csaknem három akkora hozamot ad, mint a renomirtabb német és osztrák termő vidékek; egyuttal arra is figyelmeztet, hogy a durvább minőségű komlóban már is tultermelés mutatkozik. Ebből kifolyólag a bár kevesebb huzamu, de szolidabb árú képező finom komló-termelést ajánlja. Bárha nem szívesen bocsátkozom a dr. Potthoz hasonló tekintélyekkel vitába, mégis meg kell említenem, hogy (legalább Erdélyben) a tapasztalat azt bizonyítja, miszerint sokkal jövedelmezőbb a nagyobb hozamra, mint a finomabb fajra tekinteni. Mert a hozamnál akárhánszor 60—100% eltérés is mutatkozik; míg az áru finomsága alig volt képes 15—20% árkülömbiséget eredményezni.

Visszatérve a komló növesét befolyásoló tényezőkre, fel kell hoznom:

- b) a talajt.
- Mert minél kövérebb a talaj, annál nagyobb a növényi hajlam.

c) A éghajlati viszonyokat.

Az égjál zordonsága hasonlóképen csökkenti a komló növényi képességét.

Külföldi utamban láttam 0-95 métertől egész 1-90 méter sor- és növénytavolságra ültetett komlókereteket.

Földolog lévén, hogy a napnak és levegőnek minél inkább hozzá férhetővé tétessék minden egyes tő; de e mellett a talaj tulságos kizáródása is meg legyen gátolva, ez okból legajánlatosabb az 1-90 méter sor és növény-távolság.

Rendszeren 2—3 indát engednek felfutni; ez különben szintén a növes bujaságától függ, s a termelő maga reá jön, hogy hány inda lesz a legcélszerűbb. A volnzech (Bajorország) kerületben Marzellen láttam egy angol kertész felügyelete alatt levő 21 hektár nagyságu golding-komlóval beültetett, rendkívül gondosan ápolott komlótelepet. Itt a sorok és növények 1-90 méternyi távolságra vannak, azonban minden tő mellé 0-31 méter távolságra jobbról és balról egy-egy karó és így két karó van felütve. A karók mindegyikére három inda fut s így minden tő hat indát nevel.

Bárha e telep a hamuféreg által sokat szenvedett, mégis mindkét karó nagyon szép növényzettel volt ellepve, minek okát a felügyelő a repceporgácsalisztnak trágyául való alkalmazásában kereste. E trágyából június hóban minden tőkére egy tele marokkal tett.

(Folytatás köv.)

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. okt. hó 9-dikéről. Hectoliter tisztabuza 5 ft — kr. Rozs 3 ft 75 kr. Elegybuza 4 ft 50 kr. Törökbuza 6 ft 50 kr, uj 4 forint. Zab 2 ft 10 kr. 100 klgm szóna 4 ft 40 kr. Egy kilogramm sertésbuzs 48 kr, marhahus 40 kr, borjúhús 36 kr. borbécsbus 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSEG:
DR. MAGYARI KÁROLY.
TÖRÖK BERTALAN. SZILÁGYI FARKAS.
KIADÓ-TULAJDONOS: **WOKÁL JÁNOS.**

Sz. 997—1884.
tkvi

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróseg mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy Oltean Vazul mint Mandl Leopold és Friedman Dávid engedményese, végrehajtató 13 ft 20 kr tőke, ennek 1873. nov. 1-től folyó s a tőke erejéig növekedő 13 ft 20 kr kamata, 13 ft 86 kr per és 11 ft 80 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedők Tamás Demján illetve hagyatékának képviselve ezuttal kinevezett ügygondnok ügyvéd dr. Brendusan Jakab által a tőhái 49 sz.

Wokál János könyvnyomdája Nagy-Enyeden.

tjtkvben A+ 1—10. rendszám alatt foglalt fele rész jutalékára, mely fekvők közül a 2 r. sz. 648 hr. sz. a szőlők 6 ft 33 %, kr váltáságtőke terhel, 275 ft kikialtási árban, továbbá Marginean Monnnak a tőhái 146 sz. tjtkönyvben A+ 1—23. rend sz. a foglalt fele rész jutaléka, mely fekvők közül a 3 rend 582 hr. sz. a szőlőt terhel 18 ft 66 %, kr váltáságtőke 377 ft 50 kr megállapított kikialtási árban T ő h á t közseg előljárási helyiségében 1884. évi október hó 30-án délelőtt 10 órákor tartandó nyilvános árverésen kikialtási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 15 nap a más fele részét 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbén az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és T ő h á t közseg előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróseg, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. aug. 22-én.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 3302—1884.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróseg, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 142 ft 34 kr tőke, ennek 1881 évi december hó 29-ától járó 6% kamata, eddigi 6 forint 45 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő krakkói Stán Násztásie szül. Prunár ellen a krakkói 197 sz. tjtkvben A+ 1—5 rendszám alatt foglalt fekvő, mint 345 forint és Padurean Ána szül. Prunár és Prunár Salonie ellen a krakkói 205 sz. tjtkvben A+ 1 rend hrj. sz. a foglalt fekvőségei 599 ft megállapított kikialtási árban Krakkó közseg előljárási helyiségében 1884. évi október hó 18-án délelőtt 10 órákor tartandó nyilvános árverésen kikialtási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbén az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a krakkói előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróseg, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. július 12-én.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 277—1884.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróseg, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy a királyi kincstárnak végrehajtató 271 ft 7 kr tőke, ennek 6% kamata kielégítése végett végrehajtást szenvedő Szues Simion és neje és késedelmes vásárló Arentie Severu ellen, ennek terhére és veszélyére a krakkói 156. sz. telekjtkvben A+ 1. 2. és 4—7. rend 246. 247. 1609. 2615. 3228/11. 3884/11/2. és 3556/1. sz. alatt foglalt fekvőségei 576 ftban megállapított kikialtási árban Krakkó közseg előljárási helyiségében 1884. évi október hó 14-én délelőtt 10 órákor tartandó nyilvános árverésen kikialtási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbén az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és K r a k k ó közseg előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróseg, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. július 20-án.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Nagy-Enyed városában a piaczor régi városházában, egészben új

husfüstölőt

rendeztem bé. — Ezen üzlet szakszerű vezetése és rendszere céljából kitünő bizonyítványokkal ellátott szakegyént fogadtam fel, ki minden e szakmához tartozó husfüstöléseket, úgy mint: naponta friss tormás virsli, sonka, szalvaládé, szalonna, lengyel kolbász stb. tisztán és izlésteljesen maga végez, melyekért alólirt mindig jótállást vállal.

Árusítók illő árleengedésben részesülnek.

Egyuttal tudatom a nagyérdemű t. cz. közönséggel, hogy minden e szakmához tartozó megrendeléseket jutányosan és pontosan teljesítek.

Szíves pártfogásért esdek!

Hudeliszt Mátyás,
vendéglös.

2—3

Szerk
Neg
A KIAD
a lap sze
közlem
Kia
Wokál J
az előz
bermen
Kéziratok

**Alsó-Fehé
ságának**

Bonus i
azon körülmé
jó egészségre
ritva minden
érdemü bizot
könnyen meg
kik a terem
hívó küldött
beszéd külön
ben levő nyu
tekintve, nem
saragnak viss
mányos eljár
könyvre véte
előadásához.
Elég gazdag
alig szakitva
hentetől sz
Legelőt
intézkedését.
a tél utó vég
Azután a jó
11-000 árva
vaztunk, egy
megkértük a
nem lakhatu
házbért előre
máltóztatásé
előre kifizette
10 virilisnek
hirdette, nem
vendetes, nem
intézkedést t
A honv
tanya bérlete
detes tudom
gondot, hogy
sz új szerző
zül azt „örve
maradt sok
tünk Torda-
hogy mi épít
házig való u

„1784-ben

— Közli: Szer
Ily ez
Benkó József
néhai t. Ke
halála után
Jöllehe
lázadás“ mo
azután meg
azonban eze
tot foglalt m
irata. Mit is
nator Székel
a jelzett sen
kézhez kapv
egész terjed
megyénknek
ténetéhez is

A dolg
gálók példá
a felsőbb re
okozott a b
valamint a
lósittetik (a
*) Má